

**Управління культури обласної державної
адміністрації
Обласна бібліотека для юнацтва ім. Б.Лавреньова**

Науково-методичний відділ

На замітку методисту

Інформдайджест

Вип.10

**Херсон
2015**

ББК 78.342 (4УКР-ХЕС)

Н12

На замітку методисту: інформдайджест / укл. Тарадименко І.І., Козаченко О.О.; Херсон. обл. б-ка для юнацтва ім. Б.Лавреньова. – Херсон : [Б.в.], 2015. – Вип.10. – 28 с.

Десятий випуск інформдайджесту «На замітку методисту» пропонує вашій увазі матеріали на допомогу діяльності бібліотек щодо освітнього процесу молоді. Корисними будуть рекомендації щодо національно-патріотичного виховання, досвід бібліотек Херсонщини та розділ «Освітнянський портал». В розділі «Калейдоскоп досвіду» ви знайдете кращі виставки працівників ХОБЮ ім.Б.Лавреньова, які є знахідками цього року.

Інформдайджест адресований бібліотечним фахівцям та всім, хто опікується питаннями освіти молоді.

Електронна версія інформдайджесту «На замітку методисту» розміщена на сайті ХОБЮ ім. Б.Лавреньова <http://unalib.ks.ua/informdigest-metodistu.htm>.

Укладачі

Тарадименко І.І.
Козаченко О.О.

Офіційні рекомендації

Методичні рекомендації щодо національно-патріотичного виховання у загальноосвітніх навчальних закладах Міністерства освіти та науки України

Ураховуючи нові суспільно-політичні реалії в Україні після Революції гідності, обставини, пов'язані з російською агресією, усе більшої актуальності набуває виховання в молодого покоління почуття патріотизму, відданості загальнодержавній справі зміцнення країни, активної громадянської позиції тощо.

Важливо, щоб кожен навчальний заклад став для дитини осередком становлення громадянина-патріота України, готового брати на себе відповідальність, самовіддано розбудовувати країну як суверенну, незалежну, демократичну, правову, соціальну державу, забезпечувати її національну безпеку, сприяти єдності української політичної нації та встановленню громадянського миру й злагоди в суспільстві.

Важливим чинником національно-патріотичного виховання є феномен Майдану – промовистого свідчення жертвності заради безумовного дотримання прав людини та поваги до людської гідності, відстоювання загальнонаціональних інтересів відмовою учасників від особистого заради досягнення спільної мети; багатомовністю, полірелігійністю. Зміст виховних заходів має позиціонувати Майдан як форму небаченого дотепер у світовій історії мирного колективного протесту українців у відповідь на порушення базових прав людини і громадянина з боку недемократичного політичного режиму в країні.

Актуальним є організація збирання та поширення інформації про героїчні вчинки українських військовослужбовців, бійців добровольчих батальйонів у ході російсько-української війни, волонтерів та інших громадян, які зробили значний внесок у зміцнення обороноздатності України.

Героїчні й водночас драматичні й навіть трагічні події останнього часу спонукають до оновлення експозицій шкільних музеїв, заповідників та кімнат

бойової слави, зокрема щодо інформації про учасників АТО та волонтерів з даної території; необхідно взяти шефство над родинами учасників АТО, які цього потребують. В цілому важливим є формування засобами змісту навчальних предметів якостей особистості, що характеризуються ціннісним ставленням до суспільства, держави, самої себе та інших, природи, праці, місцевта.

З огляду на це рекомендуємо:

По-перше, виокремити як один з найголовніших напрямів виховної роботи, національно-патріотичне виховання – справу, що за своїм значенням є стратегічним завданням. Не менш важливим є повсякденне виховання поваги до Конституції держави, законодавства, державних символів - Герба, Прапора, Гімну.

По-друге, необхідно виховувати в учнівської молоді національну самосвідомість, налаштованість на осмислення моральних та культурних цінностей, історії, систему вчинків, які мотивуються любов'ю, вірою, волею, усвідомленням відповідальності.

По-третє, системно здійснювати виховання в учнів громадянської позиції; вивчення та популяризацію історії українського козацтва, збереження і пропаганду історико-культурної спадщини українського народу; поліпшення військово-патріотичного виховання молоді, формування готовності до захисту Вітчизни.

По-четверте, важливим аспектом формування національно самосвідомої особистості є виховання поваги та любові до державної мови. Володіння українською мовою та послугоування нею повинно стати пріоритетними у виховній роботі з дітьми. Мовне середовище повинно впливати на формування учня-громадянина, патріота України.

По-п'яте, формувати моральні якості особистості, культуру поведінки, виховувати бережливе ставлення до природи, розвивати мотивацію до праці.

Для реалізації цих глобальних завдань необхідна системна робота, яка передбачає забезпечення гармонійного співвідношення різних напрямів, засобів, методів виховання дітей у процесі навчання і позакласної діяльності.

У навчально-виховний процес мають впроваджуватися форми і методи виховної роботи, що лежать в основі козацької педагогіки.

Завдяки результатам педагогічних досліджень достеменно встановлено, що 40 відсотків від загального обсягу виховних впливів на особистість дитини здійснює освітнє середовище, в якому вона перебуває. Ця цифра в кожному конкретному випадку шкільної практики варіюється відповідно до особливостей області, школи, класу, його мікрогруп та індивідуальних особливостей самих дітей. Але слід визнати, що поміж інших джерел впливу на становлення й розвиток дитини (сім'я, одноклітки, позашкільні освітні заклади та ін.) школа посідає домінуючі позиції, тож і відповідальності на неї покладається більше, і можливостей перед нею відкривається більше.

З метою створення умов для реалізації кожної особистості та підтримки творчого, інтелектуального, духовного потенціалу нашої нації необхідно модернізувати систему викладання української мови, а саме:

- у навчально-виховній діяльності неухильно дотримуватися єдиного мовного режиму;

- формувати інформаційно й емоційно самобутній україномовний простір, який забезпечуватиме прилучення школярів до величезного мовного дивосвіту, до глобальних знань про рідну мову, її закони, систему її виражально-зображальних засобів;

- виховувати відповідальне ставлення до рідної мови, свідомого нею користування;

- сприяти вияву українського менталітету, способу самоусвідомлення і самоідентифікації, сприйняттю української мови як коду праісторичної пам'яті;

- плекати розвиток духовної, емоційно-естетичної, інтелектуальної сфери саме на основі української мови;

- через мовне посередництво долучати школярів до національної історії, до різних масивів національної культури, до глибинної сутності народного життя;

- здійснювати розвиток мовлення не тільки на уроках української мови і літератури, а й під час вивчення всіх інших предметів.

Також навчальні заклади мають проводити інформаційно-просвітницьку роботу з батьками, спрямовану на формування толерантності, поваги до культури, історії, мови, звичаїв та традицій як українців так і представників різних національностей за участю психологів, істориків, працівників кримінальної міліції.

Водночас необхідно активізувати співпрацю педагогічних колективів з органами учнівського та батьківського самоврядування щодо формування у дітей та молоді духовності, моральної культури, толерантної поведінки, уміння жити в громадянському суспільстві.

У контексті зазначеного вище, надаємо методичні рекомендації щодо національно-патріотичного виховання у загальноосвітніх навчальних закладах.

Українська мова і література

Рідна мова – найважливіший засіб патріотичного виховання. Вона була і є важливою сферою впливу на національну свідомість молоді, ідентифікаційним кодом нації.

Основна мета навчання української мови полягає у формуванні національно свідомої, духовно багатой мовної особистості. Одним із завдань є формування духовного світу учнів, цілісних світоглядних уявлень.

Велике значення на уроках української мови (особливо в 5-9 класах) має послідовне й системне вивчення слів-символів, у яких закарбовано культурний досвід минулих поколінь: *лелека, калина, кладка, чорнобривці, вишиваний рушник* і под. Саме вони сприяють формуванню національної картини світу наших учнів, закорінюють нові покоління в ґрунт духовності. Збагачення учнівського словника колоритними фразеологічними одиницями, що витворені

попередніми поколіннями, позитивно позначатиметься на розвитку образного мислення, розумінні ментальності свого народу: *або пан, або пропав; у стіну і хрич м'ясо; береженого Бог береже, а козака – шабля; де два козаки, там три гетьмани* і под. Тому радимо на кожному уроці збагачувати словник учнів щонайменше однією такою ідіомою. Важливо навчати любові до рідної мови не деклараціями, а вишуканими зразками української мови – багатої і гнучкої в передаванні найтонших відчуттів людини (мова творів Л. Костенко, В. Симоненка, Є. Гуцала, М. Стельмаха, О. Довженка).

Пріоритетним завданням словесника також має бути руйнування стереотипу неповноцінності української мови, який упродовж попередніх поколінь з різних ідеологічних причин насаджувався в свідомості українців. Аби учні сприймали українську мову як сучасну, європейську, багату, культурну, розвинену, треба широко й системно демонструвати повнокровність і спроможність нашої мови в усіх сферах життя. Використання сучасних текстів у шкільних підручниках української мови сприяє руйнуванню згаданого вище стереотипу щодо можливостей і спроможності сучасної української мови. Порушена проблема дуже важлива для формування мовної особистості, тому доцільно широко використовувати, крім класичного, ще й цікавий дидактичний матеріал із сучасного життя для опанування мовних явищ.

Метою української літератури є виховання національно свідомого громадянина України, формування й утвердження гуманістичного світогляду особистості, національних і загальнолюдських цінностей.

Зарубіжна література

У програмі із зарубіжної літератури збережено її європейський та український вектори. Це чітко прослідковується в її культурологічній, компаративній ліній.

Одним із завдань зарубіжної літератури виховання любові до української мови і літератури як органічної частки світової культури, прагнення до збереження рідної мови національних традицій і цінностей.

Під час читання творів зарубіжних поетів в українських перекладах необхідно звертати увагу учнів на майстерність художніх перекладів, барви української мови, розповідаючи про національні традиції, образи, звичаї українського народу, що знайшли відбиток у творах, наприклад: повісті М. Гоголя «Ніч перед Різдом» чи повісті В.Короленка «Сліпий музикант».

Крім того, важливо акцентувати увагу на ролі України в житті і творчості митців зарубіжної літератури: А.Чехова, В.Короленка, А.Міцкевича, М.Булгакова, Шолом-Алейхема, О. Бальзака, Дж.Олдріджа тощо. Вчитель має показати учням особливості втілення української теми в їхніх творах. Інформувати про літературні музеї України та інших країн, здобутки українських письменників та перекладачів творів зарубіжних авторів, багатство української мови й літератури на тлі світової культури. При цьому ефективною буде дослідницька робота учнів, використання методу проєктів.

Це сприятиме національній самоідентифікації учнів, усвідомленню ними національних цінностей та необхідності їх збереження в умовах глобалізації світу.

Іноземні мови

Комунікативна спрямованість іноземних мов надає вчителю широкі можливості у вихованні громадянської позиції, патріотизму, високих моральних якостей особистості. На особистісному рівні патріотизм виступає як важлива стійка характеристика людини, що виражається в її світогляді, моральних ідеалах, нормах поведінки. Розвиток патріотичних якостей учня засобами іноземної мови враховує особливості вікового періоду і передбачає різні його етапи.

Основна школа. Це час для виховання любові до своєї малої батьківщини – села, міста, учнівського колективу, місцевих традицій, до історії.

В основній школі учні досягають такого рівня володіння мовою, при якому стає можливим діалог із зарубіжними ровесниками засобами інтернету чи проектної діяльності, в ході яких відбувається самоідентифікація маленького українця. Матеріал навчально-методичного забезпечення сприяє розумінню важливості розвитку умінь співпрацювати і контактувати із представниками інших країн. В основній школі відбувається формування навичок та умінь школярів розповідати про своїх друзів, рідне місто, село, країну, національні свята, столицю своєї Батьківщини, надавати інформацію про основні пам'ятки культури, особливості вітчизняної шкільної освіти тощо. Широко застосовуються драматизації, пошуково-ігрові завдання, вікторини, конкурси тощо.

Для учнів середньої школи завдання стають складнішими і відповіді на питання, вимагають певної аргументації. Тому при вивченні теми «Подорож» учням можна запропонувати екскурсії у фортецю Хотин, Подорож у Карпати. При вивченні теми «Україна» учні повинні презентувати столицю з метою заохотити іноземних туристів приїхати у Київ. У цьому ж розділі учні вивчають матеріал про Україну та її історичні і пам'ятні місця, описують світлини мальовничих куточків нашої Батьківщини. Виховують почуття патріотизму і матеріали про народні свята (Різдво в Україні, колядки, щедрівки, фото з державною символікою під час святкування Дня Незалежності 24 серпня).

Мови і літератури національних меншин

Особливістю вивчення мов і літератур національних меншин України має стати велика увага вихованню патріотизму, критеріями якого є любов, вірність і служіння Батьківщині, турбота про забезпечення цілісності і суверенітету України, піклування про її постійний розвиток на шляху демократичного національного відродження, сприяння гармонізації державних, суспільних та особистісних інтересів у повсякденному житті. У випадку загрози національній

безпеці патріотизм проявляється у готовності служити Україні, встати на її захист; у визнанні пріоритету суспільних і державних інтересів над особистими.

У цьому сенсі мови і літератури національних меншин як навчальні предмети мають надзвичайно високу цінність у прищепленні почуття любові до державної та рідної мов, осмислення загальнолюдських цінностей, виховання особистості з високим почуттям патріотизму.

Для досягнення цих цілей при вивченні мов національних меншин можна використовувати такий розділ у навчальних програмах, як «Загальні відомості про мову» та в якості дидактичних матеріалів вправи та завдання, в основу яких покладаються тексти, які відповідно до нової Концепції... мають бути спрямовані на повагу до національних символів (Герба, Прапора, Гімну України); до прав людини; толерантне ставлення до цінностей і переконань представників іншої культури, а також до регіональних та національно-мовних особливостей; до рівності усіх перед законом; готовності захищати суверенітет і територіальну цілісність України, а також виховання любові до державної та рідної мов, що є одним із проявів патріотизму.

Історія

Як писав Олександр Довженко: «Народ, що не знає своєї історії, є народ сліпців». І такий народ завжди будуть зневажати й поневолювати. Українська держава зможе розвиватися лише знаючи своє минуле, і пам'ятати, що саме історична свідомість є вищою духовною цінністю будь-якої нації.

На уроках історії закладаються підвалини історичних уявлень майбутніх громадян про давнє минуле власне українського народу, його мови, культури, ментальних рис характеру, державно-політичного життя, як невід'ємної складової формування європейської цивілізації. Тут учні мають отримати базові наукові знання, що слугуватимуть фундаментом формування їх історичної свідомості, патріотизму. Український патріотизм – явище, яке відображає все незаперечно цінне в історії української державності, визнає природну закономірність довготривалого історичного розвитку української нації, народу аж до створення своєї державності.

Вивчаючи славні сторінки історії варто звертати увагу на те велике і світле, яке підносить наш народ до вершин цивілізації, визначає його заслуги перед людством. Адже українці - єдина в світі козацька нація. Козацтво було дисциплінованою організацією самого українського народу, споконвічною формою його самоорганізації і самозахисту в лихоліття на засадах стародавнього звичаю – Волі. У козацькі часи нашому народові були притаманними високий рівень шляхетності, моральності, духовності, доблесті і звитяги, знання і бездоганне дотримання національних традицій і звичаїв. А Запорозька Січ була і залишається нині синонімом свободи, незалежності, людської й національної гідності.

У старших класах необхідно акцентувати увагу на патріотизмі і моральності діячів визвольного руху, показати витоки цього патріотизму. Так символом патріотизму і жертвності у боротьбі за незалежну Україну став подвиг героїв

Крут, боротьба за волю України повстанців Холодного Яру, діяльність Української Повстанської Армії, спротив дисидентів тоталітарній системі тощо. Ці та інші теми є надзвичайно емоційними, хвилюючими і дають невичерпні можливості для розкриття такої людської якості, як самопожертва в ім'я нації та держави. Проголошення Акту незалежності України відкрило нову сторінку в історії України.

Історія України – це не тільки події, а й історичні постаті. На прикладах життя, діяльності і боротьби за державу українських князів, козацтва, видатних гетьманів Б.Хмельницького, І.Мазепи, П.Орлика; всього українського народу та його видатних представників – Т.Шевченка, В.Винниченка, М.Міхновського, М.Грушевського, С.Петлюри, С.Бандери та багатьох інших, вчитель має продемонструвати національну гідність нашого народу, його прагнення мати власну державу.

На всіх етапах становлення український народ демонстрував високий національний дух і прагнення жити вільно і незалежно, у мирі та злагоді з іншими народами.

Особливими мають стати уроки, присвячені революційним змінам, що відбулись у листопаді 2013 - березні 2014 р.р., що продемонстрували готовність молодого покоління відстоювати національні цінності, українську державність, орієнтацію на фундаментальні орієнтири світової цивілізації.

Вчитель має довести учням, що завдяки базовим цивілізаційним цінностям вдалося розмежувати світ диктаторських цінностей євразійства і загальнолюдських цінностей Європи.

Математика

Виховання в школярів почуття патріотизму слід здійснювати на уроках математики, віддаючи перевагу окремим аспектам цієї роботи відповідно до вікових особливостей учнів.

У 7-9 класах можливо розширити знання учнів про культуру українського народу за допомогою різних українських орнаментів (вишиванок) в процесі вивчення геометричних перетворень. Бажано звернути увагу учнів на те, що багато орнаментів лише на перший погляд видаються симетричними або утвореними шляхом паралельного перенесення. Насправді ж створення орнаментів людиною є процесом творчим, не завжди підпорядкованим математичним законам (на відміну від машинного орнаментування).

У процесі навчання слід звертати увагу учнів на прізвища українських математиків, на їхній внесок у розвиток математичної науки. Одне з таких прізвищ – М. П. Кравчук, на пам'ятнику якого написано: «Моя любов – Україна і математика». М. П. Кравчук – академік Всеукраїнської Академії Наук, якого 1938 року безпідставно репресували і заслали на Колиму, де він загинув. Суттєву допомогу вчителю нададуть відповідні матеріали, вміщені в українських шкільних підручниках з математики.

Широкі можливості щодо виховання почуття патріотизму створюються при проведенні тематичних позакласних заходів, присвячених українським

математикам: математичні вечори, вікторини, конференції, диспути, дискусії чи змагання тощо. На таких заходах можна розповісти учням про життя, діяльність та здобутки видатних українців, запропонувати розв'язати кілька задач, складених ними. У 10-11 класах серед основних виховних завдань є прищеплення любові до Батьківщини, відданості своєму народу, гордості за його культурні надбання, вболівання за його долю. Важливо продовжити ознайомлення учнів з іменами та біографіями видатних українських математиків.

Інформатика

Виховання національної самосвідомості при навчанні інформатики, як і навчанні інших навчальних предметів природничого та математичного спрямування, може здійснюватись різними шляхами, з використанням різних методів та форм навчально-виховного процесу. Виховні впливи повинні реалізуватись із максимально можливим використанням мимовільної уваги та мимовільного запам'ятовування, бути органічно пов'язані як із змістом навчального предмету, так і з повсякденним життям.

Фактичним матеріалом виховного спрямування можуть бути, наприклад, параметри та дати розробки вітчизняної техніки, дані про виробничі галузі України, геополітичні об'єкти. На уроках інформатики можливе використання фактичного матеріалу, спрямованого на патріотичне виховання, не тільки з історії розвитку інформатики в Україні та про внесок вітчизняних учених у розвиток світової науки. Фактичний матеріал з інших галузей науки і техніки, навіть літератури та мистецтва може бути використаний на уроках інформатики. Такий матеріал доцільно використовувати як набори даних, описи реальних об'єктів при вивченні тем, пов'язаних з побудовою моделей, формуванню та аналізу баз даних, роботи з електронними таблицями – практично для кожної з тем шкільного курсу інформатики можна підібрати відповідне фактичне наповнення, орієнтоване на виховання національної самосвідомості.

Правильне подання фактичного матеріалу полягає у поступовому підведенні учня до висновків, запланованих як цілі навчання (основні та побічні, у т.ч. — виховання національної самосвідомості).

Географія

Шкільна географія відіграє значну роль у вихованні патріотизму підростаючого покоління. Патріотичне виховання – виховання засобами шкільної географії людини-громадянина, людини-патріота, основними рисами якої є національна самосвідомість, почуття любові до своєї Батьківщини, шанобливе ставлення до народних традицій, звичаїв, обрядів, як ланки, що визначає духовну єдність поколінь, почуття громадянської й соціальної відповідальності, бажання поліпшити умови життя в рідній місцевості.

Зокрема, на уроках у 8-му і 9-му класах під час вивчення матеріалу про природу та господарство України відбувається формування почуття приналежності до великого українського народу, яким ми є; гордості і любові до нашої культури і традицій.

У процесі проведення позакласної роботи (екскурсії, походи, подорожі) юні туристи-краєзнавці продовжують вивчення, й дослідження рідного краю. Вони розширюють свій світогляд, закріплюють і поглиблюють знання, здобуті на уроках географії, формують високі моральні якості громадянина України. Тут з'являється ще більша можливість ознайомити дітей з історією Батьківщини, її природними багатствами, народними звичаями, традиціями.

Фізика

Фізика має великі виховні можливості українознавчого аспекту. На уроках та в позакласній роботі можна використовувати різні форми й методи для реалізації національно-патріотичного виховання. Найперше, - це на уроці, використовуючи цікаві розповіді про окремі епізоди з життя та діяльності видатних українських учених і винахідників, історичні довідки про відкриття фізичних законів, досягнення вітчизняної науки в різних галузях народного господарства; демонструючи досліди, макети фізичних приладів та установок, які відтворюють видатні фізичні відкриття та винаходи в Україні; демонструючи фото- та відео фрагменти з історії фізики в Україні; використовуючи уривки з творів, казок, прислів'їв, загадок, поезій та їх пояснюючи з фізичної точки зору; демонструючи старовинну техніку, побутові пристрої; складаючи та розв'язуючи задачі з українознавчим змістом.

Україні та українцям є ким і чим пишатися. Педагоги просто зобов'язані ознайомлювати підрастаюче покоління з іменами учених-українців світової слави, щоб молодь усвідомлювала велич українського народу в історії людського існування. Для прикладу згадаємо XIX століття яке дало велику низку славних дослідників науки: Іван Земанчик, Михайло Остроградський, Михайло Авенаріус (заснував у Київському університеті Святого Володимира першу в Україні лабораторію експериментальної фізики). Варто розповісти учням про дослідження Іваном Пулюєм природи катодних та х-променів, розробку газорозрядних ламп, досягнення в області теоретичної та практичної електротехніки.

Ще одним переконливим моментом патріотичного виховання на уроках фізики є розповідь учням при вивченні розділу фізики в 11 класі "Електромагнітні коливання" про першу практичну реалізацію електронної системи телебачення Борисом Грабовським. Маловідомий автор дуже цікавих винаходів Борис Грабовський (1901-1966 рр.) – син видатного українського поета Павла Грабовського. Він розробив і здійснив на практиці *першу в світі електронну систему телебачення* (патент № 16733). Ще одним українським патріотом, що прославив Україну своїм дивовижним обдаруванням був Микола Пильчиков. 1878 – студент-другокурсник М. Пильчиков винайшов *електричний фоновтограф*, на кілька десятиріч випередивши зарубіжних дослідників.

Педагоги повинні акцентувати увагу учнів на роль наших українських вчених у розвитку науки, відроджувати забуті імена.

Біологія, екологія, хімія та природознавство

Національно-патріотичне виховання на уроках біології, екології, хімії та природознавства тісно пов'язано з пізнавальною діяльністю учнів, зміст і методи якої безпосередньо впливають на реалізацію виховних завдань. Природа є потужним фактором виховання поваги й любові до своєї Батьківщини, могутнім засобом виховання в дітей цінностей ставлень, моральних якостей, насамперед національної свідомості.

Використання краснавчого матеріалу у викладанні природничих наук підводить учнів до глибшого розуміння навколишнього середовища і сприяє пробудженню поваги і любові до того місця, де вони народились і вирости.

З метою формування в учнів почуття любові до природи, рідного краю необхідно включати у навчально-виховний процес пізнавальні тематичні екскурсії в поле, в ліс, на берег озера чи річки, які збагачують духовне життя учнів, стимулюють бажання більше побачити, більше зробити для збереження природного середовища.

Сьогодні позначене небувалим зростанням інтересу до проблем історії свого народу, витоків національної культури. Народні знання є не лише окремим видом допоміжних знань, але й засобом, що сприяє формуванню в учнів інтересу до національної культури, є передумовою формування їх національної самосвідомості і сприяє засвоєнню знань.

Фізична культура

Під час вивчення варіативних модулів учні ознайомлюються з історією виникнення та розвитку видів спорту, відомими українськими спортсменами та їх досягненнями на міжнародній арені, характеристикою видів спорту на сучасному етапі тощо.

Одним із виховних завдань Концепції є військово-патріотичне виховання молоді, спрямоване на підготовку її до оволодіння військовими професіями, формування готовності до служби в армії, задоволення інтересів підростаючого покоління у постійному вдосконаленні своєї підготовки до захисту Вітчизни; мотивацію молоді до військової служби.

Застосуванні на уроках рухливих та народних ігор, розваг, естафет, козацьких забав, спортивних ігор за спрощеними правилами сприяють вихованню патріотичних почуттів, моральних та фізичних якостей, формують свідомого громадянина України.

Трудове навчання

На уроках трудового навчання, коли учні вивчають певний навчальний модуль з декоративно-ужиткового мистецтва існують загальнодоступні (у

методичному розумінні цього слова) способи прилучення учнів до надбань української культури, і тут можна вказати на два основних, як-от: повідомлення учням різноманітних відомостей про народні культурні традиції, що склались в українців та організація додаткових позаурочних занять і заходів для більш тісного ознайомлення учнів з елементами етнокультури.

Введення культурологічних відомостей в організаційну структуру занять на уроках трудового навчання може відбуватись безпосередньо, коли відбувається вивчення певного народного ремесла чи декоративно-ужиткового або художнього виду мистецтва.

Повний текст методичних рекомендацій
на сайті Міністерства освіти і науки
<http://mon.gov.ua/usi-novivni/novini/2015/06/16/nacziionalno-patriotichne-vixovannya/>

Калейдоскоп досвіду

Діяльність бібліотек Херсонщини на допомогу освіті молоді

Україна підтримала Концепцію ООН про сталий людський розвиток як програму дій на XXI століття, що відображено в основних документах про освіту.

Вже сьогодні можна спостерігати значний прорив до створення відкритої освітньої системи, що відповідає вимогам сучасності.

У цих умовах бібліотеки, як найважливіші партнери навчальних закладів, відіграють велику роль у інформаційному забезпеченні освіти і самоосвіти молоді.

З метою інтегрування бібліотечної освіти та сучасних інноваційних практик для удосконалення бібліотечної галузі півдня України, підвищення професійного статусу бібліотекаря в сучасному суспільстві з 3 по 5 березня 2015 року відбувся **Форум бібліотекарів півдня України**. Три сесії форуму проходили відповідно в містах Миколаєві, Херсоні та Одесі.

Докладніше про Форум можна дізнатися за посиланням:

❖ **Форум бібліотекарів у Херсоні** http://unalib.ks.ua/news_2015-03_04_001.htm?cal_m=3&cal_y=2015

❖ **Форум бібліотекарів півдня України: маршрут Миколаїв-Херсон-Одеса (погляд методиста Херсонської ОБЮ ім. Б. Лавреньова) -**
http://metobuks.blogspot.com/2015/03/blog-post_9.html

Традиційно бібліотеки Херсонської області узгоджують свою соціокультурну діяльність з освітніми та виховними завданнями загальноосвітніх, професійно-технічних та вищих навчальних закладів.

Херсонська обласна бібліотека для юнацтва ім. Б.Лавреньова

Відділ мистецтв обласної книгозбірні пропонує старшокласникам:

- проєкт «Медіастудія «Мистецтво у просторі і часі», робота якого спрямована на допомогу вивченню шкільного курсу «Художня культура» у 9-11 класах.

- проєкт літературний фотосалон "Створи книжковий образ!", метою якого став новий підхід до вивчення світової та української літератури в школі, а саме: зустріч з улюбленими героями книжок, в яких за допомогою комп'ютерних технологій перевітлюються самі учні.

Познайомитися детальніше з проєктами можна на сайті Херсонської обласної бібліотеки для юнацтва ім. Б.Лавреньова та бібліотечному блозі відділу мистецтв книгозбірні – *Мисто Муз* за посиланням:

❖ **Медіастудія «Мистецтво у просторі і часі» :**
<http://unalib.ks.ua/mediastudio.htm>

❖ **Літературний фотосалон "Створи книжковий образ!"** http://misto-muz.blogspot.com/2013/04/blog-post_26.html

❖ **Зустрічі з книжковими героями у літературному фотосалоні**
<http://misto-muz.blogspot.com/2014/04/blog-post.html>

❖ **Літературний фотосалон: читай українське!** http://misto-muz.blogspot.com/2015/04/blog-post_29.html

Вихованню у молоді поваги до рідної мови, підвищенню її мовної культури стали такі заходи бібліотеки:

- **щеплення від неграмотності «Розмовляй українською, пиши українською, співай українською».** Захід складався з мовної розминки, на якій школярі проявили кмітливість, логіку та гумор. Виконуючи другу складову «пиши українською», учні писали прикметники-компліменти українською мовою на кольорових листочках і квіточках, з яких складали віночок пошани та поваги до рідної мови.

- **мовний тюнінг «Круто говоримо. Молодіжний сленг»** прийшовся до вподоби учням ліцею Херсонської обласної ради. Відвідувачі заходу активно брали участь у двосторонньому інтерактиві, перекладаючи сленгові слова і вирази на літературну мову та навпаки, а також відкрили нові найсучасніші сленгові форми та зажадали їх перекладу.

Протягом останніх років, з метою залучення цікавих особистостей до співпраці та знайомства з молоддю, бібліотека широко використовує в своїх заходах сучасні інтернет-ресурси, а саме платформу Google Hangouts.

Урок пам'яті «Забута трагедія: депортація українців із Польщі 1944-1947рр.» - вдала спроба незвично провести шкільний урок історії в бібліотеці.

Він був він присвячений 70-річчю початку примусової депортації етнічних українців з їхніх споконвічних земель. У форматі відеоконференції на платформі Google Hangouts учні обласного ліцею поспілкувались з істориком, який дослідив всі аспекти болючої сторінки нашої історії в своїй книзі «Вигнані на степи» - Романом Кабачієм.

До розмови долучилися і учасники тих подій – бойки, яких нелегка переселенська доля занесла в село Зміївка Бериславського району Херсонської області. Вони і поділилися з ліцеїстами спогадами про депортацію, що зруйнувала життя сотень тисяч українців і як важко їм було пристосуватися до життя в посушливому степу. Ставлення бойків до збереження своїх традицій та звичаїв засвідчив виступ фольклорного гурту "Бойківчани", який виконав запальні коломийки та народну пісню, що народилася на шляху бойків між Карпатами і Херсонщиною

Трансляція заходу відбулася за підтримки громадського медіа каналу «TV Union». Переглянути відеозапис можна за посиланням
<https://www.youtube.com/watch?v=QF4Xi0uzLuA&list=UULHveeGGBxbuwcfcbTNB GMA>

Так, вже п'ять років поспіль для залучення до бібліотеки нових читачів Херсонська обласна бібліотека для юнацтва ім. Б.Лавренюва проводить низку заходів для юнаків і дівчат, що вперше стали студентами. Відбуваються ці заходи протягом декількох днів та об'єднуються в **Тиждень першокурсника**.

Впродовж Тижня кожен відділ бібліотеки пропонує студентам книжкові виставки, огляди літературних новинок, широкий асортимент періодичних видань, які допоможуть не тільки в навчанні і самоосвіті, але й у розширенні культурного кругозору. Серед найцікавіших заходів були такі:

- **книжковий дрес-код "5 зірок: книги-ювіляри"** надихнув першокурсників Херсонського економіко-правового коледжу ще раз перечитати твори, які не старіють з роками, і відкрити для себе шлях до бібліотеки, запам'ятавшись анімаційним феєрверком на честь книжок-іменинників і віртуальною подорожжю в машині часу для зустрічі з письменниками

- **комільфо-вечір "Поговоримо про хороші манери"** допоміг першокурсникам Херсонського музичного училища більше дізнатися про літературно-педагогічну пам'ятку "Юности честное зеркало", що став настільною книгою з етикету не для одного покоління, та про правила поведінки в театрі. Викладачі Херсонського економіко-правового коледжу провели майстер клас і навчили студентів, як правильно використовувати аксесуари, вбираючись перед відвідинами спектаклю чи концерту

- літературна зустріч «Фентезі – магічний квест», де студенти херсонського економіко-правового коледжу дізнались про основні напрями та найкращі зразки літератури у стилі фентезі і виявили, що в цьому жанрі існує безліч творів живопису, музики, кіно і комп'ютерних ігор
- бібліотечний квест «Книжкове місто», надав можливість студентам Херсонського державного аграрного університету підвищити рівень інформаційної культури і познайомитися з ресурсами бібліотеки
- фан-паті «Нема проРОКА у власній Вітчизні?», присвячена музичним бунтарям радянського та пострадянського періоду, організована для першокурсників Херсонського музичного училища, Херсонського училища культури та Херсонського державного аграрного університету.
- на творчій зустрічі «Лаври і терни молодих талантів» студенти першого курсу Херсонського училища культури, що вивчають декоративно-прикладне мистецтво, познайомилися з молодою художницею Інною Гречаною
- День Інтернету «Покоління Google обирає», до програми якого увійшли:
  - ❖ **бібліокопіація** «ІТ-персони та Інтернет-субкультури», що об'єднав розповідь про героя нашого часу Стіва Джобса та огляд таких соціокультурних явищ, як Інтернет-спільноти, Інтернет-залежність, тролінг та кіберпанк
  - ❖ **молодіжний веб-путівник** «У лабіринті Інтернету», де школярі мали нагоду обговорити актуальні питання: «Інтернет – помічник чи крадій часу?», «Що робити, щоб уникнути небезпеки, проводячи час on-line?» та ін.
  - ❖ **тренінг** «Небезпечні сигнали» для виявлення і подолання симптомів мережевої залежності

Херсонська ЦБС

Бібліотеки, беручи участь у реалізації обласної програми «**Освіта Херсонщини**», використовують різноманітні форми роботи з юнацтвом та молоддю. Традиційно до Дня знань бібліотеки з метою національно-патріотичного виховання пропонують взяти участь у:

- ❖ **іграх патріотів**: «Моя вулиця, мій мікрорайон», присвячених рідному місту
- ❖ **годинах єдності** «Україна – єдина країна»

По-різному сприймають учні проблеми сьогодення, розмірковують щодо патріотичних настроїв серед молоді. Так, наприклад у відділі обслуговування юнацтва Центральної міської бібліотеки ім. Лесі Українки старшокласники записували власні думки на паперових прапорцях, які злилися в єдиний великий прапор, що замайорів на фліпчарті біля мапи України. Щире поетичне слово, мелодії чарівних українських пісень, відео матеріали про мальовничі куточки України розчулили юних слухачів, переповнили їхні серця почуттям гордості за свою країну. Наприкінці заходу діти склали присягу на любов і вірність Україні.

Низка заходів з елементами інтерактивного спілкування сприяє закріпленню знань, набутих протягом навчального процесу:

- ❖ **Web-мандрівки:** «Наймолодший материк – Австралія»
- ❖ **години комп'ютерної грамотності** «Безпека в Інтернеті: соціальні мережі»
- ❖ **виставки-презентації** «Нові книги за новою програмою
- ❖ **інтелектуальні марафони** «Цікаві факти про рідний край»
- ❖ **прес-калейдоскопи** "Екологія Херсонщини"
- ❖ **інформаційні мозаїки** «Творча обдарованість через навчання», «За межами підручників», «Знайомство з лауреатами літературних премій»
- ❖ **пізнавальні години** «Містичні таємниці: міфи та реальність»
- ❖ **інтелектуальні калейдоскопи** «Країна точних наук»
- ❖ **хіт-паради новинок** «Всесвітня глобальна мережа: в компанії з Павутиничем» для старшокласників щодо спілкування в соціальних мережах
- ❖ **інтегровані уроки** «Цікаво про серйозні речі».
- ❖ **інтелектуальний спринт** «Золото добувають із землі, а знання?»
- ❖ **інтелектуальні ігри** «Хто найрозумніший», під час яких підлітки вчаться висловлювати та обґрунтовувати свою думку, розвивати пам'ять, мислення, увагу, виховувати інтерес до читання, навчання.

Різноманіття книжкових фондів бібліотек на допомогу навчальному процесу представлено на книжкових виставках, наприклад:

- ❖ **виставка-гра** «Книги про все на світі»
- ❖ **виставка-паралель** «Від книги до мети»
- ❖ **виставка-хіт** «Бестселери – книги, що захопили світ»

Комунальна установа «Великоолександрівська централізована бібліотечна система»

У центральній районній бібліотеці активно використовуються клубні форми роботи з молоддю.

Особливість заходів, які проводяться для старшокласників в клубі «Ліра», – театралізація за участю членів клубу та використання інформації, яка відсутня в підручниках. Серед заходів клубу:

- ❖ **година поезії** Володимира Сосюри «Вірші, написані серцем»
- ❖ **літературна конференція за творчістю Василя Стуса** «На цвинтарі розстріляних ілюзій»
- ❖ **театралізоване свято за творчістю О.Островського** «Корифей театральної сцени»
- ❖ **літературний портрет Михайла Стельмаха** «У пошуках людської правди»
- ❖ **літературна година за творчістю Марко Вовчок** «Романтик народної драми»
- ❖ **вечір пам'яті Миколи Хвильового** «Останній романтик»
- ❖ **літературно - музичний вечір, присвячений Тарасові Шевченку** «Уклін тобі, Тарасе»

- ❖ **вечір – портрет Івана Карпенка – Карого** «Великий зодчий українського театру»
- ❖ **кінолекторій за творчістю Олександра Довженка** «Десною зачарований»
- ❖ **літературний альбом Бориса Грінченка** «Лицар праці»
- ❖ **літературно – музична імпреза Олександра Олеся** «Життя моє в поезії»
- ❖ **літературний марафон за творчістю Пантелеймона Куліша** «Сучасник покоління прийдешніх»
- ❖ **усний журнал** «Творець краси і добра - Михайло Коцюбинський»

Використовуючи сучасні інтернет-технології, в бібліотеці створили для молоді **мультимедійний клуб «Кіно і книга: відпочиваємо разом»**, на засіданнях якого відбувається перегляд та обговорення фільмів, поставлених за творами шкільного курсу «Українська література».

Комунальний заклад «Скадовська централізована бібліотечна система»

Центральна районна бібліотека спрямовує свою діяльність не тільки на допомогу загальній, але й професійній освіті та вибору професії:

- при центральній бібліотеці для дорослих **комунального закладу «Скадовська централізована бібліотечна система»** працює **школа медіа-навичок «Юний журналіст»**, заняття в якій навчають прийомам роботи зі ЗМІ, знайомлять із тонкощами професії журналіста;
- центральна бібліотека для дорослих створила та реалізує спільно з районним міжшкільним навчально-виробничим комбінатом проект **«Живи, навчайся, працюй на Скадовщині!»**.

Комунальна установа «Каховська районна об'єднана бібліотека»

З метою популяризації творчості Тараса Шевченка та відомого поета-краянина Миколи Братана працівники Інтернет-центру районної бібліотеки створили **інтернет-проекти**:

- **«Мій Шевченко»**, в якому представили матеріали про життєвий та творчий шлях Т.Шевченка, матеріали про вшанування пам'яті Кобзаря на Каховщині. Докладніше познайомитися з проектом можна за посиланням: **Мій Шевченко** <http://shevhenko200.blogspot.com/>
- **«Слово про Братана»**. Докладніше можна познайомитися за посиланням: **Слово про Братана** <http://bratan80.blogspot.com/>

Тарадименко І.І. - завідувач науково-методичного відділу Херсонської обласної бібліотеки для юнацтва ім. Б.Лавренюва

Калейдоскоп досвіду

Хіт-парад креативних виставок 2015 року Херсонської обласної бібліотеки для юнацтва ім. Б.Лавреньова

У хіт-парад включені кращі виставки працівників бібліотеки, які є знахідками цього року. Виставки розподілені за номінаціями, що відображають їх родзинки, спрямування, формат та креативний підхід в оформленні. Подивитися фото виставок можна за посиланням, тому що неможливо сприймати виставку лише за описом, краще на неї подивитися.

Найвподобаніша

Виставка-айстопер «Читай про себе»

Автор виставки: Г.С.Таворська, завідувач відділу абонементу.

Форма виставки: айстопер – рекламний та PR-елемент, що привертає увагу.

Форма - айстопер, тобто виставка, що зупиняє погляд, була обрана, щоб наочно показати молоді привабливість читання.

Замість традиційних підрозділів на книгах розміщені креативно оформлені думки та мрії книжок про довгоочікуваного читача: «Читай мене! Читай, читай, читай!», «Я можу почекати... Але ти все одно прочитай мене!», «Пс!.. Чувак, чи не хочеш трохи казок?», «Жах! Скільки можна чекати?! Коли нас вже прочитають?!», тощо. Також на кожній полиці розмістився читаючий коротунчик, що привертав до себе увагу, а книжки начебто ожили запрошуючи себе почитати.

На одній з полиць з книжок викладено й основний заклик виставки до молоді – «ЧИТАЙ!». На виставці широко представлені сучасні твори про молодь відомих зарубіжних та українських письменників.

Ця виставка здобула номінацію «Найвподобаніша», бо в соціальних мережах отримала багато схвальних коментарів від колег.

Фото [дивись тут](http://unalib.ks.ua/news_2015-04_23_001.htm?cal_m=4&cal_y=2015)

Найновіша

Виставка нових надходжень «Увага! На горизонті НЛО»

Автор виставки: Г.С.Таворська, завідувач відділу абонементу.

НЛО – це невідомий літаючий об'єкт, але працівники нашої бібліотеки знайшли свою інтерпретацію – новий літературний об'єкт.

Представлена на виставці література, яка щойно надійшла до бібліотечних фондів, впорядкована у трьох розділах:

- «Нові світи», яка пропонує читачам книги популярного жанру фентезі та романи про кохання,
- «Своє рідненьке», де представлена проза сучасних українських відомих авторів,
- «Дитячий майданчик», який зібрав художню та довідкову літературу для молодших школярів.

Тематика НЛО витримана і в оформленні виставки. У назвах виставки та розділів присутні іншопланетні мешканці.

Фото дивись тут http://unalib.ks.ua/news_2015-10_01_001.htm?cal_m=10&cal_y=2015

Мотиваційна

Виставка-адвайзер «Ці книги знають УСЕ!»

Автор виставки: Л.В.Данилюк, бібліотекар відділу абонементу.

Форма виставки: адвайзер – консультант, радник.

Виставка-адвайзер «Ці книги знають УСЕ!» була створена для надання читачам середнього та старшого шкільного віку допомоги у навчанні.

Обличчям цієї виставки став кандидат фізико-математичних наук, популярний музикант та співак Святослав Вакарчук, який вільно розмовляє чотирма мовами, цікавиться різними культурами і в свої 40 років навчається в престижному Єльському університеті. Його постать якнайкраще підходить на роль приклада постійного навчання для молодих читачів.

Література, представлена в розділах «Отримуй 12», «Шукай тут», «Знай більше», спонукає юнацтво до рішучої пошукової та пізнавальної роботи, а розділ «Все буде добре» надає впевненості у якісному результаті навчальної діяльності.

Фото дивись тут http://unalib.ks.ua/news_2015-09_01_002.htm

Найпривабливіша, або Найменша

Виставка малоформатних та мініатюрних видань «Книги-мініатюри»

Автор виставки: спільна робота працівників відділу зберігання та реставрації бібліотечних фондів і відділу комплектування фондів та каталогізування документів.

Виставка малоформатних та мініатюрних видань «Книги-мініатюри» була приурочена до 35-річчя заснування книгозбірні. Мініатюрні видання – окремий вид видавничої продукції в багатому і цікавому світі книг. Згідно з міжнародним

стандартом мініатюрним виданням вважається книга, формат якої не перевищує по висоті і ширині 3 дюймів, тобто 76 мм.

Найменшими серед мініатюрних видань фонду бібліотеки є книжки: «Афоризми» Андрія Медведенка - 5 см, «Князь Ігор» - 7 см, «Образне слово» (стійкі народні порівняння) - 7,5 см, «Серебряные афоризмы» - 5 см. Загальна кількість малоформатних та мініатюрних видань сягає понад 20 примірників і колекція продовжує поповнюватися.

Письменники-краяни теж долучилися до друку мініатюр, це - Валерій Павлович Кулик «Світвся гранями сонет», Микола Михайлович Каляка «Звідки береться туман» та ін.

Виставка оформлена на мініатюрному стелажі, доповнює цю панораму мініатюрна поличка для книжок, стіл з порцеляновим посудом за розміром, як для Дюймовочки, такі ж світильник, подушка, собачка та кицька. Ця виставка зачаровує своїм виглядом. Також біля виставки є оптична лупа, щоб можна було прочитати вміст найменших книжок.

Зусиллями працівників вийшла «Бібліотека на долоні».

Фото дивись тут http://unalib.ks.ua/news_2015-08_27_001.htm?cal_m=8&cal_y=2015

Найпатріотичніша

Виставка-обговорення «Україна. Світ мій. Біль. Надія»

Автор виставки: О.В.Стародубцева, провідний бібліотекар читального залу.

Форма виставки: обговорення.

Книжкова виставка-обговорення «Україна. Світ мій. Біль. Надія» оформлена до 24-ої річниці Незалежності України. Назва виставки розміщена таким чином, що відразу налаштовує на дискусію. Кожен сам для себе може вирішити, як її читати, з чого почати.

«Україна» – що вона для тебе? І тут же можна відшукати для себе відповідь.

«Світ мій» – з чого він складається? З гарної природи чи різноманітної культури, а може давньої історії?

«Біль» - як швидко він мине? Коли загояться ці рани?

«Надія» - на яке майбутнє для себе та України ти чекаєш?

Такі нелегкі питання ставить перед молодими людьми ця виставка і допомагає відшукати на них відповіді. Адже представлена література розкриває найбільш яскраві та болючі історичні моменти країни, хвилюючі етапи боротьби нашого народу за незалежність.

Оформлена виставка в жовто-синіх кольорах, на ній присутні серця, голуби, метелики та квіти, що символізують Україну.

Несподіваним елементом на виставці виявився кубик-трансформер, виготовлений власноруч бібліотекарем. Взнявши його до рук можна зібрати картинку, присвячену Дню Незалежності та Україні.

Фото дивись тут http://unalib.ks.ua/news_2015-08_19_001.htm?cal_m=8&cal_y=2015

Найоб'ємніша

Виставка-макет «Перемога в серцях поколінь»

Автор виставки: О.В.Стародубцева, провідний бібліотекар читального залу.

Форма виставки: макет - просторове зображення, модель чогонебудь.

Книжкова виставка-макет «Перемога в серцях поколінь» була створена до Днів пам'яті і примирення та 70-річчя перемоги над нацизмом у Другій світовій війні.

На виставці у розділах «Роки війни – століття пам'яті», «Ніколи знову» розміщено літературу про місце і роль України в подіях Другої світової війни. Це дослідження істориків, спогади учасників війни, а також твори українських поетів і письменників – О. Гончара, О. Довженка, В. Сосюри, П. Загребельного тощо.

Частина виставки стилізована під зруйнований цегляний мур, скрізь котрий пробивається суха гілка, на ній представлені світлини учасників війни, які визволяли Херсон.

Центральне місце займає макет-панорама «Битва за Дніпро», виготовлена руками працівників книгозбірні та юного читача – учня ЗНЗ №55 Стародубцева Микити.

Нижня частина задрапірована маскувальною сіткою. На виставці представлено багато атрибутики часів війни: гімнастерка, фляга, котелок, пілотка, набої, гільза, орденські книжки з орденами, каска, граната, які надали учасники військово-історичного клубу «Червона зірка».

Прикрашають виставку нові символи пам'яті про жертви війни – червоні маки.

Фото виставки дивись тут http://unalib.ks.ua/news_2015-05_08_002.htm

Наймодніша

Виставка-фешенаріум «Володарі стилю»

Автор виставки: О.В.Коваленко, провідний бібліотекар відділу мистецтв

Форма виставки: фешенаріум – (від англ. fashion – мода) модний простір.

Що ж таке мода? Стиль? На ці та інші запитання дала відповіді виставка-фешенаріум «Володарі стилю», оформлена у відділі мистецтв. Створюючи модну книжкову експозицію працівники відділу відчували себе і модельєрами, і дизайнерами.

Представлена на виставці література допоможе здійснити екскурс в історію моди, дізнатися про основні тенденції минулого, розвинуті провідними дизайнерами сучасності, зануритись у таємниці новітньої fashion-індустрії – від найбільш популярних матеріалів і технік до трендових аксесуарів, прикрас, зачісок, макіяжу.

Інсталювана виставка привертає увагу своїми яскравими аксесуарами. При оформленні були використані вдягнені в яскраві сукні манекени, клатчі,

капелюшки, прикраси, іграшкова швейна машинка, нитки, парасолька, окуляри тощо. Все це створило справжній модний простір.

Фото виставки дивись тут <http://misto-muz.blogspot.com/2015/10/blog-post.html>

Найдивовижніша

Книжкова виставка-огляд «Найдивовижніші книги»

Автор виставки: А.С.Михайлова, провідний бібліограф інформаційно-бібліографічного відділу

Виставка була презентована на бібліотечній галявині під час Дня відкритих дверей «Завітай на ювілей». Представлено перлини книжкового фонду книгозбірні: найбільша книга бібліотеки – Національний атлас України та найменша книжечка «Золотые афоризмы»; найстаріша – «Біографія Достоєвського», видана у 1883 році; найчисленніша за тиражем – «Кобзар» Шевченка; наймодніша – «Бумажные города» Джона Гріна, найтовстіша – «Російсько-український словник», який має 1835 сторінок; найпатріотичніша – «Вклоняємось доземно українському солдату». В номінації «Книга, яка здолала найдовший шлях» було представлено видання А. Драгана «Шевченко у Вашингтоні», про історію пам'ятника Кобзареві подароване представниками української діаспори з м. Клівленд (США).

Книги викликали велику цікавість у відвідувачів різного віку. Виставка стала вдалою формою розкриття фондів бібліотеки і популяризації книги.

Фото дивись тут http://unalib.ks.ua/news_2015-10_01_001.htm?cal_m=10&cal_y=2015

Web-навігатор

Освітнянський портал:

ресурси на допомогу вчителям, бібліотекарям, учням

Представлені ресурси доповняють уроки та заходи цікавою інформацією, інтерактивом, дозволяють представити інформацію по-новому завдяки відео-ефектам, іграм, анімаціям, логічним задачам тощо.

Загальні

<http://navigator.rv.ua/index.php> - Освітній навігатор *(україномовний)*. Тут представлений кращий досвід педагогів та дослідницькі роботи учнів Рівненщини, каталог веб-посилань на ресурси освітньої тематики, матеріали підготовлені обласними бібліотеками.

<http://interneturok.ru/ru> - Відеоуроки з основних шкільних предметів *(російськомовний)*. Містить відеоуроки з усіх шкільних предметів, конспекти уроків, завдання та тести.

<http://notatka.at.ua/publ/3> - Записник сучасного вчителя. Вчителю-предметнику. Методичне портфоліо *(україномовний)*. Містить презентації до уроків з усіх шкільних предметів, методичні розробки, відеоуроки, тощо.

Історія

<http://izbornyk.org.ua/> - Ізборник. Історія України IX-XVIII ст. Першоджерела та інтерпретації *(україномовний)*

Біологія

<http://www.biology.org.ua/> - Український біологічний сайт *(україномовний)*. Інформація присвячена українським біологам, біологічним олімпіадам, турнірам та іншим конкурсам.

Географія

<http://geografica.net.ua/> - Географіка. Географічний портал. *(україномовний)*. Інформація зі сфери географії - наукові установи та їх діяльність, праці відомих географів, географічні видання, статті, конференції, інтернет-ресурси, картографічний матеріал, програмне забезпечення та багато іншого.

<http://www.airpano.ru/List-Aerial-Panoramas.php> - Все панорами *(російськомовний)*. Можливість побачити з повітря найцікавіші куточки світу у 3D аерофотопанорамах.

Математика

<http://ist-matemat.at.ua/publ/> - Історична мозаїка в математиці. *(україномовний)*

На сайті Ви знайдете ребуси, кросворди, парадокси, крилаті вислови, тощо.

<http://formula.co.ua/> - Математика, логика, інтелект. Навчальний сайт з математики *(україномовний)*. Головоломки, кросворди, логічні онлайн-ігри, розумні картинки, он-лайн сервіси для вирішення завдань.

Фізика

<http://physics.nad.ru/physics.htm> - Фізика в анімаціях *(україномовний)*. Різноманітні фізичні явища представлені в анімаціях.

Світова література

<http://svitliteraturu.ucoz.ua/load/> - Світ літератури *(україномовний)*. Літературні новинки, розробки уроків, буктрейлери, відеопоезія, презентації екранізації творів в фільмах та мультфільмах, відео з світової та української літератури та культури.

Блікфанг (blick – погляд, fangen - спіймати) – метод привернення уваги за допомогою яскравого елемента інформаційного повідомлення.

Буктуб (від англ. book – книга, tube - канал) – літературний онлайн відеоканал, по суті це відеоогляд книг. В залежності від кількості ведучих може бути індивідуальним або колективним.

Літературний хепенінг (від англ. happening – те, що відбувається) – це певна форма дій, вчинків, під час яких митці намагаються залучити глядачів до гри, сценарій яких намічений лише приблизно. По суті, це ігрова імпровізація, яка дає вихід різноманітним підсвідомим спонуканням.

Лонгрід (від англ. long – довгий, read - читати) – новий формат подачі текстової інформації в інтернеті. Коли віртуального тексту багато, його перемежують різноманітними вставками: відеоролики, зображення, текст іншого формату, виділені цитати, тощо. Через це лонгріди нагадують інтерактивну мапу або інфографіку, за допомогою якої читач може повністю зануритися в історію.

Street-панорама (від англ. street – вулиця) – вулична панорама. Вулична виставка картин чи світлин.

Флеш-променад (від англ. flash – спалах, від фр. promenade – пішохідна прогулянка) – швидка яскрава прогулянка, під час якої учасники дізнаються цікаву інформацію про рідний край.

Вивчаємо читача

Результати обласного анкетування «Краща книга року у молоді Херсонщини»

З метою виявлення рівня обізнаності молоді в галузях сучасної української та світової літератури Херсонська обласна бібліотека для юнацтва ім.Б.Лавренюва провела анкетування «Краща книга року у молоді Херсонщини». В анкетуванні взяли участь юнацькі структурні підрозділи бібліотек в таких районах: Бериславському, Великоолександрівському,

Іванівському, Каланчацькому, Каховському, Новокаховському, Цюрупинському, Чаплинському. Опитування відбувалося двома методами: онлайн-формою Google forms та традиційним паперовим. Всього опитано 643 респонденти, з них 18 за допомогою онлайн-форми.

Аналіз анкет показав, що значна частина херсонської молоді добре обізнана в галузях сучасної української та світової літератури. Гірше ситуація в галузі літератури рідного краю, тому що менша кількість респондентів дали відповідь на це запитання. Приємно, що в списку «Краща книга року 2015» переважають твори сучасної української прози.

Хочу зазначити, що в галузі сучасної української літератури було названо велике різноманіття творів одного автора, так названо 10 творів Марини та Сергія Дяченків, 9 творів Ірен Роздобудько, 5 творів Люко Дашвар, 5 творів Любо Дереш, по 4 твори Ліни Костенко, Люко Дашвар, Марії Матіос, Василя Шкляра, Ірени Карпи. Всього названо 93 твори 46 українських авторів. Серед найпопулярніших можна виділити: Ліна Костенко «Записки українського самашедшого», Ірен Роздобудько «Арсен», Марія Матіос «Солодка Даруся».

В галузі сучасної зарубіжної літератури названо 85 творів 59 авторів. Найбільше було названо творів: Пауло Коельйо – 7, Дена Брауна – 4, Орхана Памука – 4, Стівена Кінга – 4. Серед найпопулярніших: Джоан Роулінг «Гарі Поттер», Пауло Коельйо «Алхімік», Харукі Муракамі «Танцюй, танцюй, танцюй».

В галузі літератури рідного краю респондентами названо 67 творів 42 авторів. Найпопулярнішою книгою серед цього напрямку (вона ввійшла в десятку в 5 районах із 8) стала книга «Срібна голка і нить золота» видатного українського поета Анатолія Кичинського, в яку окрім віршів та поем включені репродукції окремих його живописних робіт. Крім неї одною з популярних можна назвати збірку поезій «У дорозі до нас» Миколи Івановича Братана.

Серед поезій сучасних авторів, які найбільше вплинули на молодь на безперечному першому місці «Річка Геракліта» - збірка кращих поезій Ліни Костенко.

Результатом опитування стало формування рейтингу популярних книг у молоді Херсонщини у 2015 році.

У рейтинг були включені твори, названі від 1 до 3 місця в кожному районі, твори, названі від 1 до 10 місця, які згадуються в декількох районах. Рейтинг сформовано в алфавітному порядку.

1. Рейтинг книг в галузі сучасної української прози

Дашвар Л. "На запах м'яса"

Дереш Л. "Намір!"

Дереш Л. "Трохи п'їтьми"

Дяченки М. та С. "Пандем"

Дяченки М. та С. "Печера"

Забужко О. "Музей покинутих секретів"

Забужко О."Сестро, сестро"
Завітайло Т."Зброя вогню"
Ігнатова Н."Миттевості буття"
Карпа І."Фройд би плакав"
Костенко Л."Записки українського самашедшого"
Костенко Л."Маруся Чурай"
Костенко Л.Збірка поезій
Литовченко Т."Орлі син Орлика"
Матіос М."Життя коротке"
Матіос М."Солодка Даруся"
Матіос М."Чотири пори життя"
Роздобудько І."Арсен"
Роздобудько І."Він: Ранковий прибиральник. Вона: Шості двері"
Роздобудько І."Все, що я хотіла сьогодні"
Роздобудько І."Гудзик"
Роздобудько І."ЛСД"
Роздобудько І."Перейти темряву"
Шевчук В."Дім на горі"

2. Рейтинг книг в галузі сучасної світової прози

Браун Д."Код да Вінчі"
Вишневський Я."Бікіні"
Вишневський Я."Самотність в мережі"
Коельо П."11 хвилин"
Коельо П."Алхімік"
Коельо П."Воїн світла"
Ларссон С. "Чоловіки, що ненавидять жінок"
Леві М."Між небом і землею"
Майер С."Сутінки"
Муракамі Х."Погоня за вівцею"
Муракамі Х."Танцюй,танцюй,танцюй"
Несбьо Ю."Нетопир"
Несбьо Ю."Таргани"
Памук О."Мене називають Червоний"
Перес-Реверте А."Фламандська дошка"
Роулінг Дж."Гаррі Поттер"
Сарамаго Ж."Євангелія від Ісуса Христа"
Щерба Н."Часодії"

3. Рейтинг книг в галузі краєзнавчої художньої літератури

Антологія "Білий берег"
Бахута А."Дань"
Братан М."Діждались весілля"
Братан М."У дорозі до нас"

Голобородько В. "Слова у вишиваних сорочках"
Кичинський А. "В гості до мами"
Кичинський А. "Дорога завдовжки в любов"
Кичинський А. "Срібна голка і нить золота"
Кулик В. "Планета сонета"
Куліш Л. "Яблука в росі"
Назаренко В. "У полоні пам'яті"
Смолій В. "Добрий день, Нова Каховко"
Тютюнник А. "Далі польоту стріли"
Швидун М. "Весняні голоси"
Шевченко В. "Про що співають солов'ї"

5. Список книг, які респонденти хотіли б придбати в домашню бібліотеку.

Акунін Б. "Приключення Ераста Фандорина"
Біблія
Волинська І., Кощев К. "Ірка Хортиця"
Вольських А. "Міла Рудик"
Гербіш Н. "Теплі історії до кави"
Гербіш Н. "Теплі історії до шоколаду"
Гранецька В. "Мантра-омана"
Денисенко Л. "Кавовий присмак кориці"
Дереш Л. "Намір"
Дяченки М. та С. "Цифровий"
Коллінз С. "Голодні ігри"
Роздобудько І. "Гудзик"
Роздобудько І. "Зів'ялі квіти викидають"
Роздобудько І. "ЛСД"

6. Книга, яка варта звання "Краща книга 2015 року"

Акунін Б. "Планета води"
Браун Д. "Втрачений символ"
Вербер Б. "Голос землі"
Вишневський Я. "Самотність в мережі"
Грін С. "Половинний код"
Дашвар Л. "На запах м'яса"
Дорр Е. "Весь невидимий світ"
Дяченки М. та С. "Дика енергія, Лана"
Дяченки М. та С. "Пандем "
Дяченки М. та С. "Цифровий"
«Волонтери. Мобілізація добра»
Коельо П. "Адюльтер"
Костенко Л. "Записки українського самашедшого"
Матіос М. "Солодка Даруся"
Роздобудько І. "Гудзик"

Роздобудько І. "ЛСД"
Роздобудько І. "Подвійна гра в чотири руки"
Шкляр В. "Залишенець. Чорний ворон"

Висновки

За результатами обласного анкетування «Краща книга року у молоді Херсонщини» можна зробити висновок, що молодь рівнозначно обирає для читання твори як українських, так і світових письменників. Моніторинг дозволив визначити основні вподобання молоді. В коло їхнього читання входять різнопланові та різножанрові твори від легкого читива до важких вдумливих видань, від детективів і фентезі до історій про важке сьогодення.

Наразі визначається негативна тенденція, що комплектування бібліотек художньою літературою не може задовольнити читацького попиту, і дуже відстає від нього. Бібліотекам потрібно бути в курсі всіх новинок літератури, щоб якнайкраще розуміти потреби молоді.

Ольга Козаченко,
провідний методист науково-методичного відділу
Херсонської обласної бібліотеки для юнацтва ім.Б.Лавренюва

Зміст

Офіційні рекомендації

Методичні рекомендації Міністерства освіти та науки України щодо національно-патріотичного виховання у загальноосвітніх навчальних закладах 3

Калейдоскоп досвіду

Тарадименко І.І. Діяльність бібліотек Херсонщини на допомогу освітньому процесу молоді 12

Козаченко О.О. Хіт-парад креативних виставок 2015 року Херсонської обласної бібліотеки для юнацтва ім. Б.Лавреньова 17

Web-навігатор

Козаченко О.О. Освітнянський портал: ресурси на допомогу вчителям, бібліотекарям, учням 21

Абетка інновацій

22

Вивчаємо читача

Козаченко О.О. Результати обласного анкетування «Краща книга року у молоді Херсонщини» 23

Інформаційне видання

На замітку методисту

Інформдайджест

Заснований у 2006 році

Укладачі	Тарадименко І.І. Козаченко О.О.
Редактор	С.Д.Коваль
Відповідальний за випуск	Т.Ф.Ігнатова

Засновник – Херсонська обласна бібліотека для юнацтва ім.Б.Лавреньова

Виходить один раз на рік

Вул. Димитрова, 14-а, м.Херсон, 73020

<http://unalib.ks.ua/>

E-mail: metod-obu@ukr.net